

Takaitaccen bayani

Matsayar Duniya a kan

Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i

RESOURCE
& SUPPORT
HUB

Wannan takaitaccen bayani na bawa kungiyoyi masu zaman kansu (wato CSOs) bayani da aka takaita a kan ka'idoji da shawarwari na kasa da kasa a kan ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i (SEAH). Yana da mahimmanci ga kungiyoyi masu zaman kansu wato CSOs su cika ka'idodin da suka dace lokacin da suke ba da ayyukan cigaba da ayyukan jin kai domin kare ma'aikata kuma ka da a yi illa a cikin al'ummomin da kuke aiki.

Matsayar duniya da kayan aiki na magance Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i wato SEAH

A cikin shekarun 2018 da 2019 manyan masu ba da gudummawa na gwamnati waƙanda suka kafa Kwamitin Taimakon da Ci Gaba (DAC) na Kungiyar Haɗin Gwiwar Tattalin Arziki da Ci Gaba wato OECD sun yi yarjejeniya a kan aikinsu da na duk abokan aikinsu su bi ka'idodin Kwamitin tattaunawa na Kungiyoyin Agaji wato IASC da/ko Matsayar Muhimman Ka'idodin Aikin Agaji wato CHS (1-3 da ke kasa). Dafartarin Kiyaye Lafiyar Yara wato KCS (4 da ke kasa) ya fi dacewa ga kungiyoyi masu aiki tare da yara. Shawarar Kwamitin Taimakon da Ci Gaba wato DAC ta shekarar 2019 (5 a kasa) kayan aiki ne na kasa da kasa da aka yi nufi don gwamnatoƙin masu ba da gudummawa, amma an haɗa su anan don kungiyoyi su fahimci abin da masu ba da kuɗi suka himmatu a kai da kuma hanyoyin haɗi ga ka'idodin Kwamitin tattaunawa na Kungiyoyin Agaji wato IASC da Muhimman Ka'idodin Aikin Agaji wato CHS waƙanda za su fi dacewa kai tsaye.

1

Manyan Ka'idoji Shida na Kwamitin tattaunawa na Kungiyoyin Agaji Da Suka Shafi Ci da gumi da Cin Zarafi ta Hanyar Jima'i

Me ya sa Matsayar ta wanzu? A sakamakon zarge-zargen SEAH da aka yi na yammacin Afirka a shekara ta 2002 Kwamitin tattaunawa na Kungiyoyin Agaji (IASC) ta kafa Runduna ta Musamman kan Kariya daga Ci da gumi da Cin Zarafi ta hanyar Jima'i (PSEA) a cikin rikice-rikicen jin kai. An wajabtawa rundunar su karfafa kariya da kula da mata da yara musamman a yanayi na rikicin bil adama da sabani, musamman bayar da shawarwari masu nufin kawar da Ci da gumi da Cin Zarafi ta Hanyar Jima'i (SEA). Wani muhimmin abu da ya fito shi ne ainihin ka'idoji guda shida waƙanda ke samar da ka'idodin aiki a kan mafi karancin dabi'ar da aka amince da ita wanda aka aiwatar a cikin gajeriyar sanarwar Babban Sakatare na Majalisar Dinkin Duniya (ST/SGB/2003/13).

Menene wannan Matsaya ta kunsu? Matsayar: yana bukatar a ɗauki Ci da gumi da Cin Zarafi ta Hanyar Jima'i wato SEA a zaman babban rashin da'a, da yiwuwar kora daga aiki; yana kuma hana ma'aikata biyan kuɗi domin jima'i ko musayar kaya da dai sauransu don jima'i; da kuma haramta yin jima'i da duk wanda bai kai shekara 18 ba; da kuma hana alaƙa mai ci da gumi tare da masu cin

gajiya da ko abokan tarayya; da wajabtawa ma'aikata su bayar da rahoton damuwa; da kuma wajabtawa ma'aikata kirƙirar al'ada wadda ke hana Ci da gumi da Cin Zarafi ta Hanyar Jima'i wato SEA.

Wa Matsayar ta shafa? Duk ma'aikatan Majalisar Dinkin Duniya (UN) da duk wanda ke aiki tare da/karbar kudade daga gare su. Idan kuna da haɗin gwiwa da Majalisar Dinkin Duniya (ko wasu kungiyoyi waɗanda ke bin waɗannan ka'idojin, misali Cibiyoyin Kudɗi na Duniya (IFI)), dole ne ku yarda ku bi waɗannan ka'idodin domin hana Ci da gumi da Cin Zarafi ta hanyar Jima'i wato SEA.

2

Mafi karancin Matsayar Aiwatarwa na Kwamitin tattaunawa na Kungiyoyin Agaji: Kariya daga Ci da gumi da Cin Zarafi ta hanyar Jima'i da Ma'aikatan Cikin Gida (MOS-PSEA)¹

Meye ya sa aka ajiye wannan Matsayar? Da farko an tsara shi ne domin daidaita yadda Majalisar Dinkin Duniya wato UN da duk wanda ke samun tallafin Majalisar Dinkin Duniya wato UN kare membobin al'umma daga fuskantar amfani da dama ta hanyar jima'i da cin zarafi daga ma'aikatansu. Bai hada da tursasawa ta hanyar jima'i na ma'aikata a wurin aiki. Sauran kungiyoyi, musamman wasu manyan cibiyoyin hada-hadar kudi na kasa da kasa, su ma suna amfani da ita. International Council of Voluntary Agencies (ICVA), InterAction da Steering Committee don Humanitarian Response (SCHR) duk masu gayyata ne na dindindin zuwa Kwamitin tattaunawa na Kungiyoyin Agaji wato IASC.

Me wannan Matsaya ta kunsu? Wannan Matsayar na buƙatar kungiyar da abokan haɗin gwiwarta su kasance suna da manufa da ke ajiye domin hana Ci da gumi da Cin Zarafi ta hanyar Jima'i wato SEA. Ma'aikatan gida da abokan aiki dole ne su sanar da al'ummomin yankin game da matakan da ofishinsu na gida da abokan aiki ke dauka domin hana Ci da gumi da Cin Zarafi ta hanyar Jima'i wato SEA. Waɗannan matakan sun haɗa da samar da tsarin da ya dace da al'ada domin kowa ya bayar da rahoton damuwa da samun tallafi, ciki har da mambobin al'umma da ma'aikata, tabbatar da tsarin daukar aiki ya gano mutanen da suka dace a dauka haya, da horar da ma'aikata yadda za su aiwatar da Matsayar.

Matakin na buƙatar kungiyoyi su samu kebabben wuri ko masu jagora na Ci da gumi da Cin Zarafi ta hanyar Jima'i wato SEA, bayyanannun ka'idojin aiki da tabbatar da cewa an sanya Gajeruwar Sanarwar Babban Sakatare (ST/SGB/2003/13) ko ka'idojin aiki daban-daban cikin kwantiragi.

Wa Matsayar ta shafa? Duk ma'aikatan Majalisar Dinkin Duniya da duk wanda ke aiki da ko karbar kudade daga wurinsu. Idan kun haɗa gwiwa da Majalisar Dinkin Duniya, dole ne ku yarda ku bi waɗannan ka'idojin domin hana ci da gumi da cin zarafi ta hanyar Jima'i. Masu ba da gudummawa na Kwamitin Agaji da Cigaba wato DAC na buƙatar bin Kariya daga Ci da gumi da Cin Zarafi ta hanyar Jima'i da Ma'aikatan Cikin Gida wato MOS-PSEA da/ko Muhimman Ka'idojin Aikin Agaji wato CHS. Duk daftarin guda uku sun tsara tushen manufofin Shawarar Kwamitin Agaji da Cigaba wato DAC (duba aya ta 5 a kasa).

3

Muhimman Ka'idojin Aikin Agaji a kan Inganci da Daukar Alhaki (CHS)²

¹ https://interagencystandingcommittee.org/system/files/3_minimum_operating_standards_mos-psea.pdf

² <https://corehumanitarianstandard.org/the-standard>

Meye yasa aka ajiye wannan Matsayar? Wannan Matsaya tana samar da hanyar yau da kullum wajen isar da taimakon jin kai ga al'ummomin da rikici ya shafa. Wannan kuma ya haɗa da yadda ake hana da mai da martani kan Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i wato SEAH, mai dauke da bukatsu iri daya ga Kariya daga Ci da gumi da Cin Zarafi ta hanyar Jima'i da Ma'aikatan Cikin Gida wato MOS PSEA. Yawan dukufa a akan Matsaya ta Muhimman Ka'idojin Aikin Agaji, idan an cika su, su ma suna bayar da gudummawa ga kirƙirar kungiyoyi masu aminci.

Menene wannan Matsaya ta kunsu? Wannan Matsayan na bukatar gano da magance haɗararin Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i wato SEAH da ke cikin kungiyoyi da ayyukan shirye-shiryensu. Dole ne kungiyoyi su kasance suna da manufofi na hanawa da mayar da martani ga Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i wato SEAH. Dole ne a sanar da al'umma game da aikin kungiyar wajen hana Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i wato SEAH. Dole ne tsarin bayar da rahoto ya kasance domin al'ummomi su bayar da rahoto. Bayar da rahotanni da hanyoyin bincike dole ne su ba da fifiko kan aminci, bukatsu da tunanin waɗanda abu ya shafa da waɗanda suka tsira. An [buga fihirisar Muhimman Ka'idojin Aikin Agaji CHS Kariya daga Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i wato PSEAH a cikin 2020](#), lokacin da aka saka barazana da nufin jima'i a karo na farko.

Wa Matsayar ta shafa? An rubuta Muhimman Ka'idojin Aikin Agaji wato CHS domin aikin jin kai amma Kungiya na Muhimman Ka'idojin Aikin Agaji wato CHS Alliance ta ba da shawarar cewa duk wanda ke bayar da ayyukan cigaba zai iya amfani da ita.

4 Tsayayyun Ka'idojin Kare Yaro/Yarinya na Duniya wajen Kiyaye Lafiyar Yara³

Me ya sa aka samar da wannan Matsayar? Domin kare yara daga duk wani nau'i na tashin hankali da cin zarafi, ciki har da Ci da gumi da Cin Zarafi ta hanyar Jima'i wato SEA, wanda zai iya tasowa ga yara daga taimakon jin kai ko cigaba da ake bayarwa.

Menene wannan Matsaya ta kunsu? Wannan Matsaya na bukatar duka kungiyoyin da ke hulɗa da yara ya zama suna da ka'idar kare yara a tanade. Matsayar na tabbatar da duk wanda ke aiki tare da yara an horar da shi ko ita kuma an tallafa masa wajen kare yara. Dole ne kungiyoyi su haɗa matakan kiyaye yara a dukan ayyuka da tsare-tsare na kungiya. Dole ne tsarin bayar da rahoto ya kasance akwai shi ga duk wanda ke son bayar da rahoto na wata damuwa, musamman yara.

Wa Matsayar ta shafa? Waɗannan ka'idojin na sa kai ne ga kowace kungiya amma sun fi dacewa da kungiyoyi waɗanda aikinsu ya kunshi, ko tasirinsu yake ga, yara.

5 Shawarwari Na Kwamitin Taimakon Da Ci Gaba Na 2019⁴ A Kan Kawo Karshen Ci da gumi, Cin Zarafi Da Tursasawa A Cikin Haɗin Kai Na Ci Gaba Da Taimakon Jin Kai⁵

³ <https://www.keepingchildrensafe.global/wp-content/uploads/2020/02/KCS-CS-Standards-ENG-200218.pdf>

⁴ Kungiyar Haɗin Gwiwar Tattalin Arziki da Ci Gaba (OECD) kungiya ce ta kasa da kasa da ke aiki tare da gwamnatoci, masu tsara manufofi da yan kasa domin bunkasa manufofi da ka'idojin kasa da kasa waɗanda ke inganta daidaito da dama ga kowa. Kungiyar Haɗin Gwiwar Tattalin Arziki da Ci Gaba wato OECD tana da Kwamitin Taimakon Da Ci Gaban (DAC) wanda ya haɗa wasu manyan masu bayar da taimakon na cigaba a duniya wuri guda domin sa ido kan yadda ake amfani da kudade, samar da matsaya da kuma lura da ayyukan mambobi a kan taimakon ci gaba. A halin yanzu akwai mambobin Kwamitin Taimakon Da Ci Gaba wato DAC guda 30. <https://www.oecd.org/dac/development-assistance-committee/>

⁵ [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DCD/DAC\(2019\)31/FINAL&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DCD/DAC(2019)31/FINAL&docLanguage=En)

Me yasa daftarin ya wanzu? Gwamnatocin da ke bayar da kudade domin ayyukan cigaba da ayyukan jin kai sun so daidaita aikinsu domin hana da mayar da martani ga Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i wato SEAH.

Me daftarin ya shafa? Yana ba da fifikon hakko, bukatsu da bukatsu wadanda suka tsira da wadanda ke fama da Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i wato SEAH. Kungiyoyin da suka karbi kudi dole ya kasance suna da manufofi da ka'idojin aiki da ke kula da Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i wato SEAH. Dole ne tsarin bayar da rahoto na boye suna da na sirri ya kasance akwai shi ga duk wanda ke son ba da rahoto. Wannan ya hada da mambobin ma'aikata da mambobin al'umma. Ya kamata kungiyoyi su adana bayanan matakan kiyayewa da suke aiwatarwa. Wannan yana ba su damar yin la'akari da nasarorin da suka samu da kuma tunanin abin da za su inganta.

Hadin takardan da kanta ta amince da *“Ka'idodin Tsayayyen Kwamitin Tsakanin Hukumomi da Mafi Karancin Ka'idodin a kan Rigakafin Ci da gumi da Cin Zarafi ta hanyar Jima'i (MOS-PSEA), tare da Muhimman Ka'idodin Aikin Agaji a kan Inganci da Daukan Alhaki (CHS), a matakin mahimmiyar Matsaya na kasa da kasa”*. Don haka, Shawarar Kwamitin Taimakon da Ci Gaba wato DAC ba ta kirkiri sabuwar matsaya ba, amma tana mayar da hankali kan aikace-aikacen masu ba da gudummawa a kan amfani da ka'idojin Kwamitin tattaunawa na Kungiyoyin Agaji wato IASC da Muhimman Ka'idojin Aikin Agaji wato CHS.

Su wanene za su yi aiki da daftarin? Gwamnatoci da suke mambobi na Kwamitin Taimakawa Cigaba da duk wata kungiya da ke aiki da su a tabbatar cewa shi ke jagorantar aikinsu na Ci da gumi da Cin Zarafi da Barazana ta Hanyar Jima'i wato SEAH. Ana kuma karfafa gwiwar gwamnatoci da kungiyoyin da ba mambobin Kwamitin Taimakon da Ci Gaban ba su 'bi' daftarin kuma kungiyoyin Majalisar Dinkin Duniya da yawa sun yi hakan.

Don amfani da ka'idojin da kayan aikin kasa da kasa da aka jera a sama, sai a koma zuwa ga [RSH How-to Note on applying SEAH sector standards](#).